

„Edinost“

z naša enkrat na dan, razen nedelj in
raznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna značka:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); avtor Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravnništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Načrti pa sanje Velikonemcev.

III.

Nemčija ima že danes v raznih svetovih več svojih večih ali manjših naselbin. Kaj je storiti s temi posestvi? Naš avtor pravi, da za sedaj naj jih Nemčija le ohrani; tekom časa more z njimi barantati in doma napraviti dobro kupčijo, da bo Nemčija toliko večja v Evropi in v nepretržni dotiki tudi v Aziji. Nepretržnost v razširjenju dotedanjega obsega zemlje, — to je teorija Delfs-ova.

Poprej so mogle obstajati v Evropi razne države, kakor Italija, Španija, Francija itd., danes pa, ko je sopar premagal daljave, je potrebno smatrati Evropo kakor svojstveno celoto, torej jo treba spraviti pod jedno, seveda pangermansko streho.

Ako vsaki veliki narod dobi svoj kontinent, potem, misli dr. Delfs, se izognejo medkontinentalnim vojnem, se znatno zmanjšajo državna bremena, katera obtežujejo narode, zlasti pa armada, mornarica, diplomacija in zastopstvo; jeziki malih narodov, ki niso sposobni za življenje, in ki so torej neopravičeni, prenehajo ter ne bodo zavirali sosedov v borbi za obstanek.

Raztrgana Evropa bi se proti združenju Severni ali jednako združeni Južni Ameriki ne mogla braniti. Avtor brani svojo teorijo tudi z mednarodnega gospodarstvenega stališča, in v tem pogledu se kaže o njem zopet bolj človeško, plemenitejšo, mišljenje. Tako kaže on na južnoamerikansko deželo Chile, kjer je celo gorovje rude (salpeter) za gnojino; a te rude že sedaj kupujejo nemško kmetijstvo po 70 milijonov marek na leto. Ako ne bo Evropa združena v veliki državi, utegne Amerika zabraniti pokupovanje te rude. Takisto bi mogla Rusija ob vojni z Nemčijo tej zabraniti uvažanje žita pa petroleja. Ali pa bi Združene države Severne Amerike ob sporu Velikonemčije z Rusijo ali Francijo mogle zabraniti uvažanje žita, bombaža in petroleja v Nemčijo. Pangermanski pisatelj misli celo, da radi obbeh potreb pridejo narodi v nedolgi dobi do tega, da razglasijo, da salpeter, petrolej, sol, premog in žito, kjer so v obilici, ne bodo smele pojedine države zapirati in zabranjevati, ker imajo vsi narodi pravico do takega blaga. Ko bi kaka država hotela zabraniti tako blago, bi nastala mednarodna vojna. Princip solidarnosti narodov se utegne razviti radi obbeh potreb. Pisatelj priporoča Nemčiji, naj bi že sedaj za svoje naseljenje

priporila reciprociteto med deželo Chile in pa Združenimi državami radi gnojil, ki jih imajo te države; Nemčija ima namreč velikansko množino kalija v obliki kajnita, Združene države pa fosfat, kakor Chile salpeter.

Glavna zadača vsakega velikega kulturnega naroda je svoje lastno ohranjanje, in za to ima poročstvo le tedaj, ako more vse pridelke in izdelke za življenje proizvajati v krogu svojih mej in istočasno na istem celiku. Ker pa vsaka evropska država nima vseh potrebščin za življenje doma, bo v interesu posameznih držav in skupnosti, da se združijo v občnost pridelkov in izdelkov, v *communio bonorum* z namenom kooperacije, ali s kooperacijo v namen konsolidacije.

Dandanes pretresa svet dvoje gibanje: da se utrjuje, kar je sorodnega, in da se izločuje, kar je drugorodnega. Kar pa je drugorodnega, se zopet po svoje konsoliduje, torej se oboje gibanje vrši vsporedno.

Jedino narod, ki vključuje v lastnem svetu, na svojem kontinentu, vsa podnebja, more skrbeti na svojem za vse potrebščine za življenje. Evropa je premajhna in preveč na severu, da bi pridelovala surovine toplih dežel; torej potrebuje razširjenja proti jugu. Ural ni zadostna meja med Evropo in Azijo, sosebno dandanes. In kakor Anglija pa Unija si jemljejo pravo, da izpreminjajo »providencijsko« geografske tradicije ter jih zamenjujejo z imeni bolj praktičnimi, istotako morejo postopati tudi kontinentalni Evropejci; in tu bi morda ne bilo napačno trditi: Nekaj takega kakor Evropa ali pa Azija sploh ni; obe skupaj vstvarjati še le jeden kontinent, in njegovo ime se glasi na zemljepisnih kartah — Eurasien!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 5. septembra 1901

Ferri v Trstu. (Dalje.) Zakaj ravno mi Slovenci ne smemo biti internacionalni v taktiki?! Odgovor na to vprašanje dozdeva se na prvi pogled nelogičen, a vendar je popolnoma logičen: Ker smo še preveč internacionalni! Namreč internacionalni, kakor zdrav socializem umeva internacionalizem, t. j.: mi zastopamo vedno načelo enakopravnosti za vse narode. Mi nismo narodni šovinisti, med tem, ko so vsi drugi narodi, ki nas obkrožajo: Italijani, Nemci, Madžari, najhujši šovinisti. Ako bi

hoteli mi tudi v taktiki do skrajnosti izvajati internacionalno načelo, bi ravno s tem najuspešneje delovali proti zdravemu internacionalizmu. Zakaj? Ker, kdor hoče ob silni burji obstati po koncu, mora se nolens volens nagniti proti burji! Ako bi se postavil naravnost po koncu, bi ga burja gotovo vrgla na nasprotno stran. V takem položaju smo tudi Slovenci. Ako smo mi internacionalni, med tem, ko so narodi, ki nas obkrožajo, nacionalni, izračuni lahko vsakdo, ki zna le do pet šteti, da se mora porušiti ravnotežje in drugi narodi bi nas potujčili brez najmanjšega truda. S tem bi se pa mi pregrešili proti programu socializma, ki zahteva, da se vsakemu narodu zagotovi obstanek in enakopravnost! Naša pogrešana politika bila bi kriva, da se je pogubil jeden cel narod. Načela pa so za to tu, da se jih izvršuje, ne pa, da se jih rabi le za reklamo kaki stranki! Svobodo v mišljenju, to zahtevamo zopet. Mi smo prepričani, da ob sedanjih razmerah le potom nacionalne ideje dospemo do zdravega internacionalizma in v tem smo popolnoma v soglasju s socialnimi načeli. Kar se popolnoma prilega jednemu značaju, ne prilega se vselej drugemu! Kar je koristno jednemu narodu, ni vselej koristno drugemu!

Pri Nemcih, Lahih, Madžarih je povdarjanje internacionalizma potrebno, ker so od vselej bili šovinisti! Pri Slovencih pa je povdarjanje internacionalizma strup, ki uničuje narod najprej moralno, a potem materialno. Slovelec, ki je že sam ob sebi še prevelik internacionalec, ne more prav umeti pozivanja k internacionalizmu in ga tako propaganda dovaja do — *renegatstva*. Tega psihološkega momenta nočejo ali pa ne morejo umeti naši pritlikavi socialni demokratje! Zato pa njih besno zaganjanje v odprta vrata.

Oglejmo si stvar nekoliko z materialnega stališča. Slovenci smo po ogromni večini kmetijski narod. Naloga socializma je, kakor je trdil socialist Ferri, skrbeti za blagostanje vseh slojev, torej tudi kmetijskega. Kak socialist je za vruga oni, ki bi hotel med Slovenci delati samo za blagostanje delavcev (povdarjamo »hotel« delati, s tem pa ne priznavamo še, da res dela) ter pušča v nemar in še celo škoduje interesom celokupnega naroda, ki je zatiran: moralno, intelektualno in materialno. Tak je najhujši nasprotnik socialne ideje, ne pa socialist!! In ravno radi tega se bomo vedno najodločneje borili proti tem laži-socialistom, ki de-

lujejo za vse kaj drugega, nego za socialno idejo!

Ponavljamo: Slovenci smo po ogromni večini kmetijski narod. Trgovina, industrija in sploh, kakor smo že omenili, buržuazija je pri nas še v povojih. In vendar smo Slovenci geografsko na tako ugodni legi, da bi mogli iz zgoraj omenjenih panog erpiti še neizmernega blagostanja. Tu je polje za slovenske socijologe in socialiste vseh barv, ne pa nezavedno robovanje gnjili židovski socialno-demokratski stranki. Slovenskemu narodu treba, da mu najprej zagotovimo vse življenske pogoje, da ga najprej gospodarski osamosvojimo in še le potem more nastopiti specialno delovanje za končno socialistično načelo: gospodarska enakopravnost. Najprej mora biti narod, kakor tak, politično in gospodarsko enakopraven z drugimi narodi in še le potem je možno misliti o gospodarski enakopravnosti njegovih delov. Dokler bodo tuji narodi odločevali o naši osodi, se bo vselej po mačehovski postopalo z nami. Vsakdo je svoje sreče kovač in kdor misli, da bo drugi skrbel zanj proti lastni koristi, ne pojmi naravnih zakonov in ne sme se nikdar siliti voditeljem naroda, katerega zavaja le v nesrečo se svojim delovanjem.

Naši »socialisti« so tudi poslušali Ferrija; da-li so ga umeli in da-li se bodo hoteli ravnati po njegovih načelih — to je drugo vprašanje! Odkrito povedano: tu smo neverni Tomaži bolj nego kedaj. Vendar smo zadovoljni, da je Ferri prišel semkaj in da so iz njegovih ust slišali to, čemur se bi oni gotovo le rogali, ako bi prišlo iz drugih ust. Vsaj njegovim besedam bi morali verjeti, ako se jim že vsi drugi dozdevamo nekompetentni v tem vprašanju!

Zavod sv. Jeronima. Včeraj je pričela razprava o tožbi rektorja Pazmana proti Alacevihu in družbi radi močenja hišnega miru in pregnanja iz posesti. Pazmana sta zastopala odvetnika Pediconi in Tonietti; obtožence pa odvetnika Grassi in Zamputti. Alacevich je oporekal nekaterim vestem, ki so se raztrosile o postopanju njega in njegove družbe, kakor da bi bil zabranil, da bi kdo obiskal Pazmana in da so odklonili zastopnika avstrijskega poslanstva. Ko so govorili zastopniki obeh strank, pretrgala se je razprava za 48 ur. Alacevicheva banda je bila, ko je zapuščala sodišče, od poulične sodrge burno pozdravljena. Tudi že večkrat omenjeno vatikansko glasilo »Voce della verita« se strinja z nami, da je bila Alacevicheva

noškega vodovoda in se hrepeneče ozirala na Plešo vrhu Nanosa: kdaj bomo še le skupaj?

Med kratkim počitkom ni bil namreč nihče zatisnil očesa. Zato so gospodje iz Trsta šli blizu s takimi obrazi na goro, kakor so nekdanji častilci lepe Židinke Avrelije prišli že z Nanosa.

Sveža studenčnica je marsikomu privezala dušo.

Kakor široko jezero se je prostirala za njimi z meglo pokrita planjava do Postojne in ko so došli višje, so v potu svojega obraza — to ni fraza! — občudovali pivško meglo tudi po ravnini proti St. Petru, toda le za malo časa.

Vodnik je bliskal z obrvmi, otepal svojo pipico — kakor za stavo in zatrljal: — Kmalu bo bolje, potprite gospodje, saj moram še jaz, ki nosim težo. — To je pa naglašal zlasti zato, ker je nekako zavohal, da diši nekemu iz žepa — palenka. Misli si je: primojtrkrat, ne bi se je branil, gospoda ne pijejo slabega.

(Pride še.)

PODLISTEK

Gospodje iz Trsta.

Spisal Ivo Trošt.

— To, to, vidite, to povemo v Trstu, je hitel Grm, pa nam bodo verjeli, da smo hodili Nanosu po glavi.

— Tako je, je pomagal Jože Bezgovičar, ki je navadno molče počiral jed, pijačo in razne anekdote, ter zopet omenil vipavsko dolino, mrzli Hubelj in svojega svaka v hotelu ob Hublju, kjer bi se gotovo zabaval vsaj telesno za 99% bolje nego na strmeh Nanosu.

— Ali napolnim te-le steklenice? je praskala zopet črnolasa Vipavka, ne meneča se za negativno misel v družbi glede izleta na Nanos, samo da bi čim preje mogla ugasniti luč.

In zopet se je omajal prijatelj Jaka ter je, že precej oduševljen vsled vipavske kapljice, nasvetoval: — Pa jih napolnite!

— Saj popijemo lahko še tisto!

— Pa ne nocoj, prosim, se je oglašil gostilničar, poprosil uljudno, da bi kmalu sklenili pijačo in pogovore, naj ostane še

Nanos za sedaj tam, kjer je bil doslej. — Ležišče, mislim, bo pripravljeno; ker ni drugod prostora — na senu.

Jaka se je dvignil, kakor je bil visok, segel po listnico in potegnil iz nje pripravljenega »liscu«. Tedaj pa se je na nevidno povelje družba dvignila in zapela »mizereslovce«, ne vem pa: Jaki ali »liscu«, ki je nocoj poravnava račun.

Popolnoma negotov, da-li pojdejo ali ne pojdejo zjutraj Nanosu na hrbet, sem ostavil gospodo iz Trsta ter jim voščil — srečno pot — kam? tega najbrže niso vedeli še niti oni sami.

II.

Še prej nego so prve lastovke naslednje jutro začele iskati si vsakdanjega kruha, so se dvignili gospodje iz Trsta z mrve ter godrnjaje zapuščali ležišče; godrnjali so pa tudi v sosesčini ležeči vojaki, češ: še nikdar nismo imeli tako nemirnih sosedov.

Dr. Kove je zaprl svoj dežnik, ki si ga je bil, legaje spat, raztegnil nad glavo in zabavljaj: čemu je toliko sena na svetu, [da sili njemu kar za vrat?! Mari mislite, da sem — vol? — Jaka je iskal ovrataico na kupu mrve, odkoder so strčale brke doma-

čega volarja. Nande je izgubil desno nogavico in se hudoval, pokaj mu je ostala samo noga, ko bi imel sedaj baš na polovico manj sitnosti. Grm se je še poslednjič obrnil v zid in prašal mrmraje, kje je vodnik? Jože je pa nemirno — kakor na ježicah — stopical semtertja in tja tersem ob visoki lini, ki je razsvetljevala ležišče, kolikor je mogla.

Tam blizu je bila tudi že razvrščena garda steklenic, napolnjenih s pristno vipavsko zeleniko. Zaradi varnosti, da se katera ne prevrne, so jih bili, odhajaje spat, obložili s krošč, sirom, salami in z nekaj ogli kruha — vse lepo zavito v papir, da se ne bi do jutra preveč zdišalo — v bližino smrččega volarja.

Vodnik je še hrkal pod lino, in kmalu je tekoči provijant zlezal na njegova pleča. Zaspano se je obračal potem na cesto in migal s košatimi obrvmi, češ: kdaj se neki izvelečejo vsa ta gospoda iz ložev? E, gospoda je zjutraj počasna kakor — strupenina.

Kar je bilo za pod zob, so iz znanih vzrokov, porazdelili izletniki sami, varno, oprezno skrivaje tudi zganje.

Dan je bil še prav majhen, ko se je vsa družba umivala — iz umivalnika podna-

družba le orodje laške vlade, katera je rabila pretvezo, da se polasti zavodnega premoženja. »Voces« dostavlja, da bodo denarji zavoda sv. Jeronima služili Italiji, da plača puške, ki jih je odposlala v Albanijo! »Fanfulla« trdi, da misli Avstrija napraviti iz tega dogodka diplomatično vprašanje. Nekateri drugi laški listi delajo že čisto hladnokrvne kalkulacije, kako bo laška vlada prodala vse premoženje zavoda sv. Jeronima in kako obrne skupljeni denar. Kljub temu pa menijo laški listi in tudi nekateri avstrijski židovski, da bi morala biti naša vlada v tem vprašanju nepristranska, ker so laški »Dalmatinci«, ki so nastanjeni v Rimu, ravno tako avstrijski podaniki, kakor Hrvatje. No, no! Predvsem si ne stoji tu nasproti Hrvatje in Dalmatinci, temveč je tu laška vlada, ki bi hotela hrvatskemu narodu odvzeti to, kar je njegovega. Potem pa če bi tudi bilo res, da si stoji nasproti na jedri strani Hrvatje, na drugi laški Dalmatinci nima naša vlada še vedno nikakega vzroka, da bi se zavzemala za par Italijanov, živčih v Italiji, ki se hočejo polastiti tuje lastnine in ki imajo tako jasne irredentistične težnje, da pošiljajo brzojavke »svojemu« laškemu kralju in mu ponujajo našo Dalmacijo. Če že tisti irredentarski življi priznavajo laškega kralja svojim, potem pa vendar ne bi smeli biti tako brezobrazni, da zahtevajo od avstrijske vlade naj jim pripomore do zmage krivice nad pravico, do zmage irredentarskih Lahov nad lojalnimi Hrvati.

Po našem menjenju stopa za avstrijsko državo juridiška stran dogodka bolj v ozadje. V sedanjem hipu ni zanjo odločilno vprašanje, da-li je imela sv. Stolica pravico do presodbe kongregacije in da-li imajo tisti takozvani rimski Dalmatinci kako pravico do premoženja zavoda? Zanj mora biti odločilen način kakor so ti psevd-Dalmatinci zaposeli zavod, ne brigaje se za to, da je ona, avstro-ogrska monarhija, protektorica zavoda! V prvo je bil način postopanja tolovajski; v drugo je lahko z roko prijeto, da je bil izvršen v soglasju z oficijelnimi krogi. Ne toliko fakt, da so tolovaji prezirljivo postopali z zastopnikom naše monarhije, ki je hotel varovati pravo te poslednje kakor protektorice zavoda, ampak neizrečeno bolj okolnost, da so tudi oficijelni krogi cinično prezirali lastnost naše monarhije kakor protektorice: to je, kar dela dogodek nečuvstven in kar sili našo državo — ako imamo v sebi le še iskrico sledi samoljublja — da vzame stvar od neresnejše strani. To že ni več žaljenje, to je naravnost zaničevanje. Da se je to zgodilo kakim drugi državi, pa bodi katerekoli, navstalo bi bil gotovo casus belli. Vedenje Turčije nasproti Franciji v znani afiri radi obrežjav v Carigradu ni zdaleko ni tako žaljivo kakor je postopanje italijanskih oficijelnih krogov v tem slučaju. V carigradskem vprašanju je prav za prav oficijelna Francija angažirana le v toliko, v kolikor jej je dolžnost, da brani materialni interes svojih podanikov. Tu, v rimskem slučaju pa sta po postopanju italijanskih oficijelnih krogov zadeta v živo čast in ugled naše države. A kako energično je nastopila oficijelna Francija! S skrajnim diplomatičnim činom — s pretiranjem odnošajev — je dala razumeti pašam v Carigradu, da se ni šaliti žnjo! Mari so na Dunaju res nekako vse drugačni pojmi o varovanju svojega ugleda! Mari res doživimo, da na Ballplatzu dunajskem utaknejo mirno in potrpežljivo v žep tudi takov insult monarhije?! To bi bilo tem gorostasneje, ako pomislimo, kako vse drugače postopajo oni nasproti Italiji, če se je dogodilo le najmanjši žaljenje od naše strani! Naj je kakov najdvomljivejši subjekt iz Italije le malce zastokal v našem Primorju: to vam igra brzojav med Dunajem in Trstom, to vam lete doli ukazi za »najstrože preiskave« in eksemplarične kazni tudi ne izostajajo.

Tako mi proti njim, a kako oni proti nam?! Rimski dogodek daje odgovor! In pa še od te izstradane Italije naj bi se dali insulirati. Da se nam je kaj takega dogodilo v Petrogradu in Berlinu — v božjem imenu! Tu bi na vse zadnje umeli našo diplomacijo, ako bi že igrala ulogo tistega »pametnejega«, ki odjenjuje. Ali od strani Italije! Ne kaj takega ne bi mogla naša diplomacija opravičiti niti z najlepšo — trozvezo! Radovedni smemo torej biti, na katero stran se nagne tehtnica na Ballplatzu dunajskem?! Ali borbo v zasmeh, ali bomo varovali svojo čast?

Zaključuje naj omenimo še, da židovska »Neue Freie Presse«, list, ki izhaja menda

na avstrijskem Dunaju in ki je baje celo glasilo neke stranke, ki se imenuje staatspartei in v katerega baje celo jako visoki krogi, celo vojaški, polagajo svoje menenja, da torej »N. Fr. Presse« tudi to pot ni mogla drugače, nego da rimski slučaj izkoristi v zasramovanje Strossmayerja, v klevetanje lastnih sodržavljanov slovanske narodnosti in da se je postavila na stran inozemskih brigantov in zasramovalcev monarhije. Takov je vsikdar — brez domovine, brez poštenja in brez srama — tisti mejnarodni židovski psevdoliberalizem! Kjer išče le najmanjšo strankarsko korist, je pripravljen izdati — vse!!

Mesto Bolcan — kaznovano. Pred nekoliko meseci je prišlo v Bolcanu na Tirolskem do konfliktov med vojaškimi osebami in civilisti. Kar se je bil nedavno temu raznesel glas, da bo mesto Bolcan kaznovano s tem, da mu odtegnejo garnizijo. To je vzne-mirilo mestne očete bolčanske. Oni so sicer sila bojeviti tudi proti vojaštvu, ali pogršati tega vojaštva bi vendar ne hoteli. Zato so skrbno povprašali na kornem poveljstvu in to jim je odgovorilo tako odkritosrčno, da si niti misliti ni več odkritosti: »Slavni mestni magistrat izvoli vzeti naznanje, da je ta odredba (opuščenje garnizije v Bolcanu) nespremenljiva in da ne bi koristila vsa morebitna prizadevanja za sistiranje te odredbe.«

Tableux!
Kitajsko odposlanstvo v Berlinu. Cesar Viljem je res, kakor pravijo Nemci: pravi pravcati »Universalgenie«. Vse zna, povsod je doma, v vseh stokah znanosti in umetnosti se je že skušal in povsod je dosegel najlepših uspehov. Ob prihodu kitajskega odposlaništva v Berlin se je pa pokazal bolj od svoje komične strani. To vam je bila prava komedija!

Neki dunajski list je to cerimonijo naslikal jako drastično z izrekom, da se je godilo vse ravno tako, kakor da bi bil Berlin na — Kitajskem! Le poslušajte: Ko je šel kitajski princ Čun v cesarsko palačo, se častna straža ni niti ozrla nanj, temveč so imeli votraki puške »ob boku« in ravnodušno so kadili svačice ali smodke; nekateri menda celo — pipe. Ko je princ stopil pred vsemogočnega in vsevednega nemškega imperatorja, se ta ni niti zganil se svojega prestola, temveč le nekoliko pomigal z roko globoko priklanjajočemu so princu, kateri mu je izročil na rumeni svili z rudečimi črkami spisan kes ali »grevenko« svojega brata, nebeškega sina in kitajskega vladarja. Kitajski poslanik je prečital nato nemški prevod »skezanega« pisma. Potem je vsemožni cesar milostno — seveda sedé — odgovoril nekaj besed in obljubil, da Kitajcem vse odpusti, tudi ubojstvo nemškega poslanika Kettelerja, ako se poboljšajo. S tem so Kitajci obžalovali svoje grehe, se spokorili, čast nemške države in vse Evrope je rešena in ves svet se sedaj lahko oddahne, ker pravijo, da za sedaj nebo še konec sveta, ker se je Viljem popolnoma pomiril. Ko je kitajski princ zapuščal cesarsko palačo, — kako vse drugače je bil. Godei so godli, vojaki salutirali in princ si je smel ogledati tudi častno stotnijo. Popoldne se je vozil celó z Viljemom na parniku po reki. Kaj, ni bil to lep »špas«, a? Vse nam je jasno in vemo, da se je moralo ravno tako goditi; samo neka malenkost nam gre navskriž. Ne moremo namreč razumeti, kako da ni nemški cesar mogel razumeti kitajskega pisma in da so mu morali čitati nemški prevod, ko je bilo vendar vse njegovo postopanje tako grozno — kitajsko?!!

Tržaške vesti.

Položenje železniških čuvajev e. k. državne železnice. Pišejo nam: Gospod urednik! Že mnogo stvari ste naznanili v svojem cenj. listu. Dovolite nam torej, da napišemo tudi mi precej žalostno poglavje.

»Tudi tu je fragment našega socialnega vprašanja in tudi — temu ni oporekati — socialne bede. Tudi tu so bitja, ki sicer ne pomagajo množiti slave kekega Kopača ali pa Kristana in ki ne iščejo olajšanja v zasramovanju svoje domovine in v infamnem klevetanju družih ljudij, ki se sicer lahko motijo v svojih nazorih, kakor se moti človek, dokler živi — ne izvzemši istih socialno-demokratičnih bogov —, ki pa vendar mislijo pošteno: torej tudi železniški čuvaji so bitja, ki hudo trpe na ostrosih uredbe.«

Krivica, ki jo trpe, pa je tem huja, ker jim niso priboljšali, ne na plači in ne na

drugi stvari. Vsem drugim organom so poboljšali plačilo in stanarino, železniškim čuvajem pa nič.

Ti ubogi čuvaji na e. k. drž. železnici morajo mnogo dati v službi države. a prejemaajo pičlih 60 K na mesec. Pa, ko bi jih vsaj prejeli vseh! Od tega morajo plačevati 2 K 40 st. za penzijo, 1 K 20 st. v bolniško blagajno in 2 K za kurjavo in to vsaki mesec. Zdaj naj si človek misli, kako more siromak živeti s to bomo plačo!

Pomislite potem, koliko odgovornosti imajo ti ubogi čuvaji! Vsaki čuvaj ima po 2 km proge in jo mora prehoditi trikrat na dan. Torej vsaki dan mora prehoditi 12 km proge. To pa ni še vse. Zraven mora še žeb-lje zabijati, navijalke natezati in še v tej hudi vročini po progi travo čistiti! Po zimi pa se žanjimi tudi huda godi. V vsem mrazu in burji v vsakem vremenu, morajo vršiti svoje delo. In vse za pičli 2 K! Stanovanja imajo pa tudi tako majhna, da se človek v njih komaj obrača. Kaj pa, kjer jih je v družini 6, 8—10 in morajo vsi v eni sobi spati!! Prav tako kakor cigani...

Država je preskrbela za vse druge služabnike, na bednega železniškega čuvaja se pa nikdo ne zmisli! Sedanj gospodje na e. k. državnem železniškem ravnateljstvu, pravijo, da nam je dobro. Da, dobro »stojimo«, če imamo — dobre čevlje! Sedaj nam v resnici ne preostaja drugega, nego da se obrnemo do naših gg. državnih poslancev, da bi oni gori na Dunaju predstavili to našo bedo in bi nje eksceleceni ministru Witku povedali resnico!! Kajti na tako pomoč od naših ravnateljstev absolutno ne smemo računati.

Za sladko grozdje — kamen! Z Opčin nam pišejo: V nedeljo dne 1. t. m. je šel tukajšnji kmet Jarnej Ravbar po svojem polju in je o tem naletel na trojico tržaške mularije, ki je opravljala svoj posel pri — grozdju. Da mu ni bil ljub takov obisk, to se menda umeje. Zagrabil je torej jednega iz tatinskega teroeta. Da ne bi bil storil tega nikdar! Pošteno jo je skupil; drago je plačal, ker ni uvaževal, da se laške — kul-ture ni smeti dotikati niti tedaj, ko — kra-de. Ko je namreč naš kmet prijel jednega od trojice, pograbil je drugi lopov po kamnu, težkem 1½ k, ter je zalučal istega v gospodarja s tako silo, da je siromak pal nezavesten na tla. Lopov je seveda zbežal.

Naši okoličanski kmetje vedo torej sedaj eno več. To namreč: da jim na lastnem polju ne le pridelki niso varni pred tatovi, ampak tudi lastnega rojstva kosti in eventualno tudi življenje.

Lepa slika to naših razmer. Mestni magistrat nam je odvzel poljske čuvaje, ne da bi bil nehal pobirati od nas najrezilnejše davke in doklade in ne da bi nam hotel prepustiti vsaj dohodke od lova, da bi s tem sredstvom mogli sami skrbeti za varstvo na polju. In državna oblast molči k vsemu temu, da je ubogemu kmetu odvzeto vsako varstvo in da je skromni pridelek istega izložen grabežljivi roki vsacega pohajča. Ali slavni vladni organi res nič ne pomislijo, kako odgovornost in kakov greh na javni blaginji tega siromašnega, ali lojalnega in — v najblažjem pomenu te besede — konservativnega ljudstva po okolici si tudi oni nakladajo s tem, da čisto nič ne store, da bi: ali prisilili magistrat v vršenje svoje dolžnosti od svojih občanov, ali pa da bi — če se že nikakor nočejo zameriti gospodarjem na magistratu — sami poskrbeli za potrebno varnost našemu kmetu?!

40letnica polkovnika Bernatha. O tem slavu smo dobili iz Planine še en daljši dopis, iz katerega posnemljemo sledeče v popolnjenega našega dopisa: Le redkokdaj je zloženo prizadevanje v ta namen, da se kaka slavnost razvije sijajno in velikan-sko, imelo takega vspeha, nego se je zgodilo to pot v našem domačem polku. Visokospoštovani gospod polkovnik in poveljnik našega domačega polka, Alfons Bernath pl. Bosut-polski — visokošpoštovan tudi v krogih meščanstva — je slavil dne 1. t. m. dovršenje efektivne 40-letne službene dobe.

Za prirejenje zaslužene svečane ovacije so se že dlje časa delale razsežne priprave, katerim se je zahvaliti, da je prireditelj iz-pala po splošni želji. Na predvečer slavnosti, dne 31. avgusta, je vse moštvo polka — na-stanjenega sedaj v Planini — ob zvokih ve-selih koračnic korakalo na širok travnik, le-žeči nasproti stanovanju jubilarja in mu je priredilo — izlasti, ako se upošteva jo nena-vadne okolnosti — naravnost velikansko se-renado.

Moštvo, katerega je bilo do 1700 glav, je nosilo raznobarvne in raznolike lampijone, kar je napravljalo diven utis. Med tem, ko se je moštvo razvrščalo, je godba polka svirala povzdigajoče napeve koračnice »O du mein Oesterreich«. Po dovršenem razvrščenju si imel skupno sliko, ki je imela impozanten prizor. V tem je slovensko pevsko društvo, sestavljeno iz moštva in izborna izvežbano od četovodje Šonea, zapelo jako primeren zbor, ki je žel občo pohvalo. Temu je sledil komad glasbe, na kar je pevski zbor, sestavljen od Italijanov, zapel jedno pesem. Po od-peti pesmi je deputacija, sestavljena od vseh stopinj moštva, odšla pod vodstvom najsta-rejega narednika v polku, gospoda Zaklana, da se pokloni jubilarju, obdanemu od vseh častnikov, da mu čestita v imenu vsega moštva ter mu pokloni od kiparja poddeset-nika Novellija, umetniško izdelani slavljenca relief v gipsu. Kratko čestitanje se je zaklju-čilo z navdušenimi »živio- in hoch-klici« vi-sokospoštovanemu poveljniku, katerim se je pridružilo tudi mnogoštevilno občinstvo. — Ta ugodni trenotek so porabili enoletni do-brovoljci polka, da so od svoje strani z bri-lijantnimi umetalnimi ognji povzdignili ova-cijo do viška bleška. Mej tem ko je kapelnik polka dal intonirati svojo jubilarju posvečeno »Bernathovo koračnico«, se je polk formiral za defiliranje. Med vsklikajočimi in elektri-zujočimi zvoki koračnice Radeckega je defi-lovalo skupno moštvo pred jubilarjem, vskli-kaje nepretržne »živio«!

Dne 1. septembra je bila budnica z godbo. O poludne sta se ves častniški zbor in deputacija častnikov v Planini nastanje-nega 3. art. polka zbrala na slavnostnem lokalu, kjer je divizionar ekscelecna F. M. L. pl. Chavanne po kratkem in jedrnatem nagovoru pripel jubilarju na prsa službeni križ II. reda v zlato, poklonjeni od častnikov. V tem hipu je godba polka zasvirala cesar-sko himno. Polkovnik Bernath, ganjen naj-globlje, se je zahvalil toliko njegovi eksce-leceni, kolikor častnikom na izkazani mu časti. Po tem prizoru, ki je napravil mogo-čen utis na vse navzoče, so šli vsi k bogato obloženi mizi, krasno prirejeni od umetniške roke. Ko je po činu najstarejši gost, F. M. L. pl. Cavanne, navdušeno nazdravil Njeg. Veličanstvu, je pričela vrsta govorov, slave-čih slavljenca. Pred vsem je razvnel skladni, uzorni, kakor tudi prirsni in tovariški govor njeti ekscelecne, ki je na tojstovski način izrazil ravno tisto, kar je najbolje označalo jubilarja, namreč njega pravo in redko vo-jajsko vrednost, združeno sicer z očetovsko dobroto. Sledeči govori in odgovori so naj-više povzdigali itak že nenavadno animirano razpoloženje. Ko je jubilar po zaključnem slavnostnem obedu odhajal v bližnje stano-vanje svoje, ga je dvignilo vse, kar je imelo roke: častniki in moštvo so ga nesli na svo-jih ramah domov ob gromčih »živio« in »hoch« klicih.

Tako je bila zaključena ta od vsakogar v polku dolgo zaželjena ovacija visoko ljub-ljenemu poveljniku svojemu.

Pogreb pok. Frana Luina, za katerega je tako divno skrbel g. škedenjski zdravnik, — kakor smo že sporočili — se je vršil ob splošnem sočutju. Iz sv. Marije Magdalene nam poročajo: Da si je neprestano lil dež, bilo je vse polno ljudstva za pogrebom. Najbolji dokaz, kako ljubljen in spoštovan je bil pokojnik. V sprevodu je pevalo društvo »Slava« in je svirala škedenjska godba tužne žalostinke. Pokojnemu narodnjaku blag spo-min!

Veselia »Slovanskega pevskega društva« minole nedelje je vspela v moralnem pogledu kar najziborneje.

Izvajanje precej obširnega programa je bilo precizno in je ugajalo v obče. Glede posamičnih točk, katere je izvajalo društvo samo, pripomniti nam je, da je znana ljubka Brajševa »Koračnica« — da si ni posebne vrednosti — vendar jako ugajala vsemu občinstvu, kar bi se o sestavljanju programa za koncert na vrtu moralo upoštevati v prvi vrsti. 90% pričujočega občinstva elektrizuje lepo in živo izvajana, že tudi skladba lahkega žanra — a ga ne navduši še tako umetniški sestavljena in izvajana skladba.

S tem pa nikakor ne pravimo, da mora društvo negovati le to smér! O ne! A umet-nost le na prostoru — prikladnem umet-nosti! Da »Slovansko pevsko društvo« ne-guje prav resno tudi umetniško glasbo, do-kazalo nam je takoj z naslednjo točko, För-sterjevo »Naše gore«. Zbor je težak, a

pri vsem tem ga je pel mešani zbor precizno, fino nijansirano, polno ognja, in je dosegel popoln uspeh. Posamični glasovi so prav srečno razdeljeni in izvrstno izsolani in prepričani smo, da se je trudil zborovodja mnogo, da nam je zbor »Nase gore« predstavil v tej obliki.

V obče je zbor dosti močan, glasovi lepo zaokroženi in se stekajo blagoljubno. Videti je, da se posamični glasovi — in prav lepih glasov spaja v sebi društvo — moderirajo celoti v prid! Tako je prav!

Moški zbor je vspel posebno v krasni Novakovi »Hrvatskoj«. Polni akordi segajo v dušo poslušalec in ga navdušujejo! Posebno so se odlikovali tenorji, ki so tudi v najvišjih legah ostali čisti.

Vse v vsem, rekli bi, da »Slovensko« pevsko društvo v sedanjem obsegu zasluži, da se okrog njega kristalizuje še ostali pevski svet tržaški — in koliko ga je še raztrešene! — in garantujemo, da nam, osobito v bodočih boljših razmerah, železna volja, delavnost in neugasno veselje do božanske muze našega Bartelja ustvari zbor, ki bo ponosito dvigal slavo slovenske glasbe ob sinji Adriji!

Godbi tiče tudi lep del popolnoma vspele veselice. Tudi ona je storila svoje, da je navdušila naše občinstvo za milo domačo pesem!

Vspeh je bil v moralnem pogledu popoln. Tudi udeležba je bila častna. 7 do 800 ljudi, to je že nekaj. Ali za Trst vendar premalo. Zlasti iz boljših krogov — ki bi bili poklicani v prvi vrsti, da podpirajo to društvo — smo jih videli mnogo, mnogo, katerih — ni bilo! To ni lepo, to treba grajati kar najodločneje. Nobenega pardona pa ne zaslužujejo oni, ki isti dan in v isto uro, ko bi se morali združiti vsi na skupno slavo, prirejajo — plesne vaje in škodujejo društvu, katerega velikih zaslug za razvoj naše pesmi v Trstu in s tem za razvoj socialnega in narodnega življenja tržaških Slovencev sploh vendar ne more tajiti niko! Ne, to ni — slovensko! Pa naj si kd. še tako hrupno nadevje epitet »slovenska« ali »slovenski«. Le to je res slovensko, ako vsi — vsi, brez izjeme — urejamo svoje delovanje tako, da imamo narodno in socialno organizacijo, delujočo harmonično na vse strani. Če se pa kdo, bodi iz slabo umevane ambicije, bodi iz mrznje do oseb, ne more pokoriti tej skupni potrebi, potem to jednostavno — ni slovensko!

Jeden, ki rad naravnost govori.

Na e. kr. pripravnicu za srednje šole na Proseku bo vpisovanje učencev dne 16., 17., in 18. septembra; dne 17. septembra (torek) bo začetek šolskega leta s s. v. mašo ob 8. uri zjutraj in dne 20. septembra začne redni šolski pouk.

Na vpisovanje morajo privedi učence starši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo.

Vodstvo e. kr. pripravnic za srednje šole.
Prosek, dne 3. septembra 1901.

Točasni voditelj:

Ivan Marija Martelanc.

Iz sodnih dvoran. I. Tertjak, M. Košuta, I. Košuta in I. Sedmak, vsi iz Sv. Križa pri Trstu, so tožili Kristijana K., tudi iz Sv. Križa, ker da jih je po krivici obdolžil, da so pisali župniku neko žaljivo pismo. Sodišče je spoznalo Kristijana K. krivim, ker je res obtoževal tožitelje, da so pisali žaljivo pismo, ni se pa dokazalo, da so je isti res pisali. Kristijan K. je bil obsojen na 30 K globe in na poplačanje 25 kron sodnih stroškov.

Drobne vesti. Vojaški begun ulovljen. Včeraj zjutraj je policijski oficijal Titz v ulici Riborgo aretiral 23-letnega vojaškega beguna Viljela C., ki je nedavno temu ubegel s e. in k. vojne ladije »Tegethoff«. Popoldne so ga izročili vojaški oblasti.

Povožena. Včeraj zjutraj okoli 11. uri predpoludne je bila povožena 11-letna deklica Ana Bradovič, stanujoča v ulici Pauliana št. 12. Dobila je več nevarnih ran. Prenešli so jo v bolnišnico.

Ubeglo deklet. Matilda Liceti, stanujoča v ulici Rigutti št. 29, je ovadila včeraj zjutraj policiji, da je nje 18-letna nečakinja Gilda Pizzerich, stanujoča s svojim lastnim očetom v ulici Molin a vento št. 18, pobegnula. Pizzerich je izšla iz hiše v soboto popoldne in se od tistega časa ni povrnila več.

Dražbe premičnin. V petek, dne 6. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Chiozza 6, železna blagajna; ulica Fontana 6 b, hišna oprava; ulica dell' Istituto 5 in ulica dell' Olmo 22, hišna oprava; ulica Manzoni vis a vis št. 5, kamen; prehod S. Giovanni, oprema v zalogi, glasovir, mize in stolice; Rocel 78, sodi in kadi.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 15.4, ob 2. uri popoldne 16.3 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 757.1. — Danes plima ob — predp. in ob 1.52 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 10.35 popoldne.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je nabrala gđ. Elvira Kravos na sokolski veselici v Devinu 2 K 40 stot.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz občine dekanske nam poročajo, da je 22 občinskih zastopnikov ušlo pritožbo proti nadžupanu Mažniču na namestništvo in na sodišče. To da je v odgovor deželni nadzorniku Bradetiču na to, da je deputacijo občinskih zastopnikov vrgel iz občinskega urada. Povdariti treba tudi, da vse nerednosti, ki so se godile na občinski upravi in ki so konstatirane do sedaj, izvirajo od leta 1900 do sedaj, torej brez ostalih let.

× Stavka v Nabrežini in sv. Križu srečno končana. Pišejo nam: Dne 3. septembra je končala stavka, ki se je vlekla celih pet tednov. Gospodarji so ugodili zahtevam delavcev in ti so zopet zapričeli delo. Največ zaslug na tem imajo srednji in mali gospodarji, ki so se sporazumeli z delavci in jih takoj vzeli na delo. Večim gospodarjem to seveda ni bilo všeč, ali slednjič so se tudi oni — vsled nagovarjanja voditelja okrajnega glavarstva — udali in pogodili z delavci. Vredno je omeniti, da se tekom vseh petih tednov, ko je stavkalo nad tisoč delavcev, ni dogodilo najmanjše motenje miru, s čemer so delavci dokazali, da se daje mirnim potem več doseči, nego z nasilstvom. Omenim naj še, da so delovito Tönnies, Vildija in Favettija zaman skušali spraviti semkaj laške delavce iz Istre in Italije. o. s.

× Širokih so rokavov — za-se! V Pulju hočejo zasnovati ženski licej, ali šola za višo žensko izobražbo. Deželni odbor istrski se je že izjavil pripravljenim doprinesti za tako šolo — iz deželne blagajne! — Dež. odbor je uslišal dalje prošnjo občine Milje, da se s prihodnjim letom na tamošnji ljudski šoli namesti še peti učitelj. — Morda bi bilo umestno vprašanje, da-li je v malem mestecu, kakoršnje so Milje, toliko otrok, da res treba pet učiteljev? No, ne glede na to, bi mi celó pohvalno omenjali radodarnost deželnega odbora v take svrhe, ako ne bi bil vmes neki — ako! In ta »ako« je usoden za nas! Ako bi bili signori istotako radodarni tudi za — nas! Ali oni so širokega rokava le — za-se!

× Nova šola družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Prijateljem javljamo radostno vest, gospodu Kopaču pa o novem grdem činu, ki ga je tista ničvrednaica od družbe sv. Cirila in Metoda zagrešila na blaginji ljudstva, otvorivši na Voloskem — šolo.

Ali šalo na stran. Bodimo resni. In resnica je tu kruta. V novo hrvaško šolo je upisanih do 80 otrok, v italijansko — 25!! Zateh 25 stanameščena učitelj in učiteljica, za onih blizu 80 — je moral poskrbeti narod sam, ker slavne šolske oblasti istrske ne čutijo take potrebe. Pa bi človek ne stiskal pesti in ... ne, kletev naj ne pride iz ust omikanega človeka!

× Kmetijsko in vrtnarsko društvo s sedežem pri Orehu. Pišejo nam: Zadnji shod je bil določil, naj sedanjí odbor pripravi vse, česar treba za prih. zborovanje. Ker pa odbor ne more vedeti mislih vseh ljudi, tudi ne more biti gotov, da bodo vsi zadovoljni s tem, kar ukrene. Zato meni, da naj bi iz vsake vasi prišel po en zaupnik, da se sporazumemo in domenimo skupno pred obnim zborom, v nedeljo dne 8. t. m. Odbor bo pričakoval te može ob dveh popoldne pri Orehu št. 98.

× Poročil se je v Gorici gospod e. kr. sodni tajnik Josip Fon z gospico Irmo Klavžarjevo. Čestitamo.

Vesti iz Kranjske.

* Pred porotniki v Ljubljani je bil čevljar Bogomir Boskovitz obsojen radi poskušane umora (steljal je na svojo ženo) na 5 let težke ječe.

Tovarniški delavec Fran Bukovič pa je bil obsojen radi zločina uboja na štiri leta ječe. Slednjič je bil obsojen radi ubojstva neki Fran Hren na sedem let ječe.

* Petindvajsetletnico svoje ga službovanja je praznoval včeraj uradnik banke »Slavije« gosp. Jakob Avšič. Tovariši njegovi, z ravnateljem Hribarjem na čelu so mu tem povodom priredili »večer« in mu čestitali najsrčneje.

* Kropa po požaru. Iz Kroke pišejo »Slov. Narod«: Minoli teden se je razdelila med tukajšnje pogorelece deželna podpora 4000 kron in državna podpora 6000 kron. Pogoreleci zidajo prav pridno. Tri hiše se vsled zaprek prično še le v kratkem zidati, ena se pa sploh ne bode več zidala.

* Deželni predsednik na Kranjskem, baron Hein je obolel na Opčinah.

* Na e. kr. poštne uradu v Vinici, v političnem okraju Črnomeljskem, uvedla se je dne 2. septembra 1901 brzjavna služba (omejena dnevna služba).

Vesti iz Štajerske.

— C. k. uradnik, ki pljuje na slovenski jezik! Zadaja »Süddeutsche Presse« poroča o nekem dogodku, ki kriči in sili človeku kri v lice. Neki župnik je prišel na neki e. k. davkarski urad in je predložil slovenski pisano pobotnico v predpisano poslovanje. A tu se je zgodilo nečuvstvo, da je e. k. uradnik, zazrši slovensko pobotnico, pljunil na pritiskani pečat in je pustil svojo — svinjarijo na pečatu, dekler ni dovršil svojega opravila. Jako umestno opaža mariborski list: »Kaj takega je bilo vendar nezaslišano vsaj do sedaj. Le gorostasni potrpežljivosti Slovencev, ki je na robatosti priučen tako, kakor fjakerski konj na bič, se ima zahvaliti e. kr. uradnik, da v e. k. uradu ni prišlo do dejanskega spopada«.

Da, da, le ljudem, ki so žaljenju priučeni, kakor — osel gorjači, se more goditi, da jim v Pulju vojaške godbe godejo, da »naj le žvižgajo«, in da jim na Štajerskem e. kr. uradniki pljuvajo na spise ...!

Mariborski list pa je še toliko najiven, da vprašuje, zakaj da take nemške uradnike pošiljajo v slovenski spodnji Štajer, dočim je gornji nemški Štajer poplavljen s slovenskimi uradniki?! Najivno vprašanje zares. Mari ne ve, da v slovenskih krajih je najbolji uradnik tisti ... no, kakor pripoveduje slučaj s tistim župnikom!

— Na ustanovnem zboru »Slovenskega stenografskega društva« s sedežem v Celju je bil dne 29. avgusta 1901 društvenim predsednikom izvoljen g. Ivan Krusič, e. kr. šolski svetnik v Celju; odborniki pa gg. Anton Bezenšek, profesor v Plovidu na Bolgarskem; Rudolf Binter, e. kr. davčni adjunkt v Ljubljani; Ivan Bovha, odvetniški uradnik v Celju; dr. Ivan Dečko, odvetnik v Celju; Josip Kardinar, e. kr. profesor v Celju; Fran Novak, e. kr. prof. v Ljubljani in Anton Šantel, e. kr. prof. v Gorici.

Razne vesti.

Ponesrečena Slovenca v Ameriki. V Ely, Minn. v Severni Ameriki sti se pred kratkim prepetili dve nesreči. Dva naša slovenska rojaka sta ponesrečila v tamkajšnjih rudnikih. Prvi je Jan Virant, doma iz fare Ig pri Ljubljani. Padel je 30 m globoko. Drugi je pa Matija Steele, doma iz Spodnjih Jaršp pri Kamniku, ki je padel 150 m globoko. Prvi je neoženjen, slednji pa je zapustil ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok.

Ponesrečil je v neki tovarni v Vaukeganu v Ameriki Jožef Kopač. Prišel je v Združene države še le pred petimi tedni. V stari domovini zapušča ženo in dete.

Na 101 leto ječe! Iz Belegrada poročajo: Srbskega popa Kuzmana Protića iz Gornje Bukovice je turška policija na nekem potovanju po Stari Srbiji prijela, ker se jej je zdel politično sumljiv. Postavili so ga pred sodišče, ki je napravilo žnjim jako kratek proces — obsodilo je siromašnega popa na

smrt. Ali sultan je milosten: spremenil je smrtno kazen v 101 leto ječe. Nesrečnega so odveli v Ako Anatolijo, da bi tam odsedel svojo kazen. Le slučajno je izvedela o tem srbska vlada in še le po dolgem prizadevanju je mogla rešiti moža, zakopanega pri živem telesu.

Kako se v Curihu dobro delo poplača. V Curihu je pred nekoliko dnevi ušel bik. Neki kočijaž je stopil biku na pot in ga ustavil. V nekaj dneh potem je bil kočijaž radi tega kaznovan in sicer, kakor mu je povedal sodnik, radi tega, ker se je s svojim dejanjem umešal v policijski delokrog in ker je provzročil neval občinstva!!

Dete provzročilo požar. Dne 23. m. m. je kmetu Tomi Kodanoviču v Tomaševcu na Hrvatskem zgorela hiša in hlev se senom. Škode je čez 1000 K. Ogenj je provzročil deček, ki se je, ostavši brez nadzorstva, igral z žveplenkami.

Poplava. Dne 1. t. m. je v državi Ohio palo silno dosti dežja ter je mesto Cleveland poplavljen. Na stotine ljudi je moralo rešiti se s čolnogi. Na pokopališču sv. Josipa je izvela voda mnogo mrtvecev iz grobov.

Nesreča na morju. Belgijska ladija »Noranmore« pod poveljstvom kapitana Nelsona, potopila se je v Črnem morju. »Noranmore« imela je 3500 tonelat, ter je vozila petrolej iz Batuma v Bombay. Vso moštvo, razen enega Norvežana, se je potopilo.

22 dni spala. V bolnišnici v Carskem selu se je nedavno vzbudila neka Maj Pikalen, ki je spala celih 22 dni. S početka je govorila s slabim glasom, a se je kmalu okrepila. Lačna ni bila, zahtevala je le čašo vode. V par urah je bila že v popolnoma normalnem stanju. Mej spanjem je bila včasih dobro čula, kaj se godi okrog nje, a zbuditi se ni mogla. Zdravnik Pöhl meni, da ima Pikalen zastrupljen organizem, a zdravnik ne more pogoditi, od kod prihaja bolezen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA:	ZALOGE:
Via Tesa, vogal	Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
Via Limitanea	in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršaje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Išče se za pisarno

gospodična

vešču korespondiranju v nemškem in slovenskem (ali hrvaškem) jeziku. Ponudbe pod »Korespondentinja« na uredništvo tega lista.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
— Moje pohištvo donese srečo. —

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Razglas dražbe.

Dne 8. septembra t. l., med 9. in 12. uro predpoludne vršila se bode v tukajšnjem obč. uradu javna zmanjševalna dražba za oddajo dela pri popravilu občinske hiše v Marezigah.

Delo preračunano je na K 2862-20; vdeležniki položiti morajo pri dražbi 10% kavcijo v znesku 282 K.

Delo se bo oddalo najcenejšemu ponudniku.

Načrt dela in natančnejši pogoji razvidni so v uradnih urah v podpisnem uradu.

Županstvo Marezige

dne 18. avgusta 1901.

Babič, župan.

OGLAS.

Podpisani časti se ovime pozvati P. n. gg. članove na redovitu glavnu skupstino, koja će se obdržavati dne 12. t. m. o 3 sata z. p. u prostorijama »Hrvatske čitaonice« u Pazinu sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvešće o društvenom poslovanju v minuloj upravnoj godini.
2. Razprava i zaključak o obračunu i izvješću preglednika računa.
3. Ini predložji.

PAZIN, dne 3. septembra 1901.

Odbor „Djačkog pripomoćnog društva v Pazinu.“

Mala prodajalnica zelenjadi

se proda zaradi odpotovanja. Poizve se na Belvederju št. 25.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celim mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Pozor stariši! Snažno zakrpani čevlji prihranijo nove, kar popravlja prav točno in po nizki ceni vratar hiše št. 3, na trgu S. Giovanni, tik lekarna Leitenburg.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčić v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvale vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarov. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Gostilna Fr. Valetić,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsa, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

== Nova lastnika ravnatelja Berrettini & Cattaneo. ==
Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.
dobro perskrbljena vsaki čas. || Specijaliteta: Kraški teran.
KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.
— Telefon št. 657. —

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Općino.
Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodi lastnika-ravnatelja osebno.

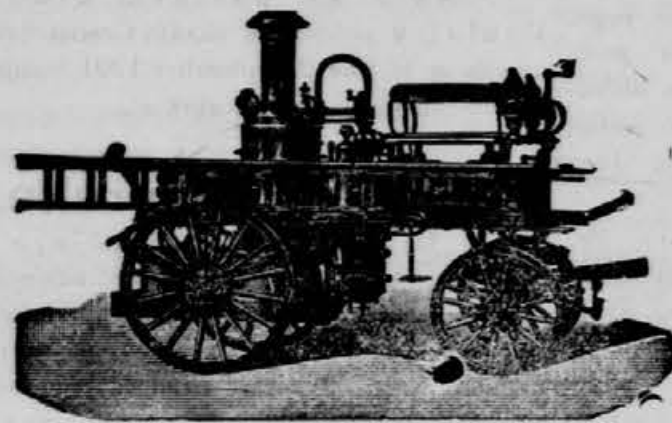
Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetji. o o Kegljišče. o o
Izvrstna kuhinja dobro preskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov
in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez masinista. Dalje motorne vozove, aparate za acilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODAV LJUBLJANI.
MALI POLOZI DVA DOMU NA ALTAR.
ZALOGA PRI IZJEDANJU LJUBJANI.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že iziza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživilja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti in krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsimi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe in nje neprimerne posledice kakor: stiskanje, sčipanje, bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih žilcev (haemorrhoidične bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redvno, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Čresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidnu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarnarje v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskem poštne in zaboja prosto.

S a i s e p

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Zeliščno vino ni nikak skrynost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 320,0, mane 30,0, koprive, jagneza, omanovih korenin, amerikkanskega lapuha, lecanovih in kolmeznih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.

Pisarna Dr. Gregorina

sprejme takoj
vajenca z lepo pisavo.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije.

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutschegasse, 8.

Prave

kranjske klobase

velike po 18 kr. ena, šunke s kože ali brez kože po 90 kr. kilo, prešičje s kože brez kosti po 40 kr. klg., slanina in suho meso po 70 kr. klg., salame po 80 kr. klg. Vse to pošilja proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Pravi brinovec liter 1 gld. 20 kr.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 558-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati, modre, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumijske in nepremočljivih snovi.